„Danskeren".

En halvugentlig Nyheds- og Oplysningsblad for det danske Folk i Amerika

udgivet af

DANISH LUTH. PUBL. HOUSE,
Blair, Nebr.

„Danskeren" udgaar hver Tirsdag og Fredag

Pris pr. Aargang.

De Forenede Stater $1.50. Udlandet $2.00

Bladet betales i Forskud.

Bestilling, Betaling, Adresseforandring og andet angaaende Bladet adresseres:

DANISH LUTH. PUBL. HOUSE,
Blair, Nebr.

Redaktør: A. M. Andersen.

Alle Bidrag til „Danskeren"s Indhold: Afhandlinger, Korrespondancer og Artikler af enhver Art, bedes adresseret:

A. M. Andersen, Blair, Nebr.

Entered at Blair Postoffice as second class matter.

Advertising Rates made known upon application.

I Tilfælde af Uregelmæssigheder ved Modtagelsen bedes man klage til det stedlige Postvæsen. Skulde det ikke hjælpe, bedes man henvende sig til „Danskeren"s Kontor.

Naar Læserne henvender sig til Folk, der averterer i Bladet, enten for at købe hos dem eller for at faa Oplysning om det averterede, bedes De altid omtale, at De saa Avertissementet i dette Blad. Det vil være til gensidig Nytte.

Endnu en Gang maa vi minde om, at det er en ufravigelig Regel, at „Dsk." ingen anonyme Artikler optager, naar Indsenderen ikke opgiver Navn og Adresse til Redaktionen. Vi har en anonym Art. liggende, som vi ingen Forestilling har om, hvor den er kommen fra. Redaktionen maa absolut vide, hvem den har med at gøre, selv om vedkommende ikke ønsker sit Navn frem for Offentligheden.

„Løg". Enkelte har spurgt om, hvem den Art. mon var møntet paa. Det ved vi inket om, har end ikke den ringeste Forestilling derom. Thi den kan ikke være møntet paa nogen af vore Korrespondenter. Har Forfatteren („Kræsten") tænkt sig nogen af disse, saa er han gaaet fejl i By; thi ingen af vore Bidragydere skriver pseudonymt i hver andet Nummer og roser sig selv. Saadan tænkte vi straks og lagde saa Mærke til, at der staar jo ogsaa, at Kræsten læste i „Avisen" uden at nævne hverken Avisens Navn eller Pseudonymet, og saa tænkte vi: Lad ramme, hvor det passer, og finder det ikke sin Mand, saa lad det falde dødt til Jorden.

Blandt de runde Gaver, som skænkes af rige Amerikanere til Guds Riges Fremme, bør ikke glemmes $1,000,000 som Mrs. John S. Kennedy i New York har skænket til at opføre en Valdenserkirke og sikre dens Drift for i Rom. Kirken opføres paa Piazza Cavour, ikke langt fra Vatikanet. I det nye Italien har Valdenserne nemlig samme Frihed som andre religiøse Samfund. Mrs. Kennedy gjorde for ikke længe siden en Rejse igennem Valdenserdalene, og da blev hun saa interesseret for Valdenserne, at hun skænkede dem nævnte Pengesum til Opførelse af en Kirke i Rom.

Mormonerne i Norden. I Sverrig er der indledet en voldsom Kamp mod Mormonernes Uvæsen. Regeringen har foreslaaet bevilget 8,000 Kr. til Modarbejdelse af deres Virksomhed. — Et Forslag i samme Retning kan ventes fremsat af den norske Regering. En af Trondhjems Præster, E. S. Jørgensen, har udsendt et opsigtsvækkende Opraab imod dem. Han stempler deres Trafik som skammelig og siger, det er for galt, at Mennesker, som under fuldt journalistisk og juridisk Ansvar har været kaldt det værste Kæltringpak, skal drive deres Geschæft i de tre nordiske Riger. Videre siger han, at deres Trafik ikke er andet end en Form af „hvid Slavehandel," og han mener, at der ved Sumarbejde mellem de tre nordiske Lande bør skabes en stærk Opinion, saa man ved Statsmyndighedernes Hjælp kan faa dem jaget ud af Landet.

Den nye religiøse Bevægelse i Frankrig. Der er ifl. „The Chr. World" i Frankrig opstaaet en ny religiøs Bevægelse, som man kalder „Et Broderskab af frie Kristne i Paris." Denne Bevægelse er, hvad Læren angaar, helt protestantisk, men uden Organisation. Flere Hundrede forhenværende romersk-katolske Præster og andre, som er traadt ud af den romersk-katolske Kirke tælles blandt Broderskabets Medlemmer. De Brødre, som ønsker at blive protestantiske Præster, faar en dertil varende Uddannelse. Man regner, at disses Tal er 800 for hele Frankrigs Vedkommende. Broderskabet driver en „flyvende Mission", som bestaar i, at der holdes Møder paa Steder som i Teatre, Koncertlokaler og Restauranter. Den franske Meddeler forsvarer den franske Nationalkarakter og hævder, at det mørke Billede, hvad Moralitet angaar, skyldes Kirkerne.

Store Mænd.

I denne Maaned forekommer to af De forenede Staters største Mænds, George Washingtons og Abraham Lincolns, Fødselsdage.

Washington fødtes den 22. Feb. 1732, Lincoln den 12. Feb. 1809.

Washingtons Navn er, som ethvert Skolebarn ved, nøje knyttet sammen med Krigen for Koloniernes Uafhængighed og Unionens Tilblivelse, hvorfor man tidt hører ham kaldt for Landets Fader.

Lincolns Navn er lige saa nøje knyttet sammen med Borgerkrigen, Unionens Bevarelse og Slaveriets Ophævelse i dette Frihedens Land. Man har kaldt ham Unionens Frelser.

Skønt disse to Mænd stod som Førere i hver sin Tid og mod hver sit Maal, saa er det fælles for dem, at de førte an i den mere Tids Kamp for Frihed og Lighed.

Washington og Lincoln var meget forskellige med Hensyn til Nedstemmelse, Byrd Skolekundskab og Dannelse, men begge to var de store Mænd.

Som saadanne har de faaet Plads i Landets Historie, og den Plads vil de beholde.

Vi har dog ingen Lyst til saadan hvert Aar at fortsætte om deres Storhed og Bedrifter, men der er noget andet, vi har Lyst til at sige.

Prof. Karl Larsen fra København gav som een af Grundene til, at han vilde foredrage om Danmark under Krigen i 1864, at under en Krig kom det bedste i et Folk frem.

Vi tilstemmer denne Professorens Mening og spørger derfor: Hvad var der bleven af nævnte to Mænds Storhed, om der ikke havde staaet en enig Styrke bag ved dem?

Det forekommer os, at der let kan gøres og bliver gjort altfor meget Væsen af store Mænd og deres Bedrifter.

Der var store Mænd (og Kvinder med), som forud talte og kæmpede for den Sag, som Washington var den ledende Mand for at gennemføre.

Og der stod store Generaler og andre Officerer og Tusinder af menige Soldater trofast ved hans Side under Krigen, ikke at tale om Statsmænd og bedende Mænd og Kvinder i Hjemmene rundt om i Landet.

Ligesaa i Forhold til Lincoln. Tænk blot for Eks. paa den Kvinde, der skrev „Uncle Toms Cabin", Mrs. Harriet Beecher Stowe og — General Grant.

Jo de store Førere under Kampen tilkommer langt fra alene Æren for, hvad der blev udrettet.

Mens Førerne vel kan betragtes som femtalentede Mænd, saa var der mange totalentede Mænd og Tusinder af eentalentede baade Mænd og Kvinder, som kæmpede lige saa trofast, hver paa sin Maade og i sin Stilling.

Og det, der egentlig gjorde den enkelte stor, det var, at han tro aagrede med det, han havde faaet, og at han gav Afkald paa Egennytten og arbejdede for den fælles store Sag.

Det er det samme, der viser os store Mænd i Kina i disse Dage. De to fremragende Skikkelser — Dr. Sun Yat Sen og General Yuan Shi Kaj — synes at kunne maale sig med et hvilket som helst Lands store Mænd.

Men her igen er det Troskaben i Brugen af det store Talent, der er hver af dem betroet, der har gjort dem store, og saa Skarerne bagved dem.

Saa endnu en Tanke.

En fremragende Mand derhjemme i Danmark sagde engang ved Lejlighed, at det var ingen Sag at sætte noget godt i Gang, men det var svært at holde det gaaende.

Det er ikke lettere at lede denne Nation under vor Tids Kampe og Brydninger, end det var at føre an i Washingtons og Lincolns Dage.

Under de roligere Omstændigheder er der mindre Spænding og ikke saadan Enighed i Geledderne som i Krigens Dage.

Men vi behøver sikkert lige saa fuldt hver Mands og Kvindes Interesse og Forbøn for Landets og Folkets Vel, som under de store epokegørende Krige.

Det gælder om, at enhver er tro i Forvaltningen af sit Pund, og at hver arbejder uegennyttigt i sin Stilling — sker det saa vil der ikke Sordaad, hvordan det end gaar med Stormænd.

En ny Kirke.

Det er jo, hvad vor Søster Menighed dernede i Denver har besluttet at bygge. Og da jeg har boet i Denver fra 1905 til 1910 og er vel kendt med Forholdene der, saa vil jeg med „Danskeren"s Tilladelse gerne sige et godt Ord for Menigheden i Denver og anbefale dens Sag. Denne Menighed har bevist mig saa megen Kærlighed baade da jeg selv kom derned for min Helbreds Skyld og siden, da vi havde den Sorg at vore to kære Piger døde. Og al den Tid, vi var der, kunde vi sige, at der var godt at være. Jeg føler derfor, at jeg bør være med baade at yde til den paatænkte Kirke og at fortælle andre, hvorfor de især trænger til et bedre Gudshus.

Naar Menigheden nu har besluttet at bygge, det nylig har fundet paa. Den Sag blev drøftet meget mens vi var der. Og naar de nu drister sig til at bede om Hjælp, saa tør jeg sige, at det er alene, fordi de ikke kan magte det selv, og de ser ingen anden Uvej. Deres Kirke er baade lille og daarlig at faa god frisk Luft ind i. Den er opvarmet med Kakkelovn, hvad der er meget ubehageligt, da der er flere, som altid er der af Helbredshensyn. Det har været min Tanke længe, at de trænger til en god praktisk, luftig Kirke derude, og at vi ud igennem Samfundet bør række dem en hjælpende Haand, da de tager venligt imod alle baade syge og raske, som kommer der ud til dem.

Naturligvis trænger Gerningen i det hele taget til et bedre Guds Hus. Det har de jo fortalt os om. Men jeg ønsker at sige af egen Erfaring, at jeg rejste til Denver, fordi der var bedre chance, da jeg kunde gøre noget Arbejde. Og der kom mange andre af lignende Grund. Der genvandt jeg min Helbred fuldstændig. Der lærte jeg at tømre, saa jeg kunde drage tilbage til Plainview, Nebr., med stor Glæde. Men ogsaa Guds Ord fik Indgang iblandt dem paa en saadan Maade, at 2 af min Søskende kom med paa Livets Vej og flere andre: Nu har vi atter hørt, at Herren har gjort store Ting iblandt dem. Maa det dog blive ved at gaa fremad mange Sjæle til Frelse.

Men naar det tages i Betragtning, at Guds Riges Sag vinder en saadan Fremgang iblandt dem, og for det andet, at deres nuværende Kirke ikke længere er tilstrækkelig for dem. Og for det tredie, at det er et Tilflugtssted, et Bethesda for mange, — saa er det mig en stor Glæde at anbefale deres Sag til eder, Brødre og Søstre i vort Samfund. Maa Herren velsigne det, saa det maa lykkes for eder derude.

Fredens Hilsen!

P. W. Rasmussen.

Er Luthers Katekismus ikke skrevet til at være et Grundlag ved Børneundervisningen?

„Danskeren" Nr. 9 for 2. Febr. i Aar findes en Artikel af Past. W. Johansen, betitlet „Du kender fra Barndommen af den hellige Skrift." Denne Artikel vidner om Kærlighed til Guds Ord og om Ærbødighed for den Oversættelse deraf, som de ældre og midalrende iblandt os er meget fortrolig med. Artiklen vidner ogsaa om et Ønske om, at dette Guds Ord maa blive stedse bedre kendt fra Barndommen af danske Amerikanere.

Og dette Ønske deler vist alle i vort Samfund med Past. Johansen. Som Hjælp til Ønskets Opfyldelse vilde vi gærne gøre alle Forældre, som har Børn, det Raad, det vil da sige dem, som ikke har prøvet det: Tag og læs eders Bibel ved Husandagten fra Begyndelsen til Enden. For det er vist gaaet flere, som vi ved det gik i een Familie, at naar de historiske Bøger blev læst, sagde en lille Dreng ofte „Et mere, Fa'r, et mere" — han mente et Kapitel mere.

En god Maade til at faa de unge til at læse deres Bibel er, at i faar dem interesserede i Bibellæsning, medens de gaar til Konfirmation, hvad uden Tvivl adskillige Præster blandt os prøver paa. Flere har vist ogsaa med Nedskriveren af disse Linier haft den Erfaring, at nogle af de unge blev ved at læse deres Bibel, i hvert Fald til en Tid. Efter at vi var flyttet fra et Kald, kom vi senere i Besøg der, og kom da til at føre med en af min gamle Konfirmander. Vi spurgte ham da om, hvorledes det gik med Bibellæsningen. Og han svarede mig da, at fik han en Dag ikke sit Kapitel læst, fik han læst saa mange flere en anden. Og vi voksne have godt af at lægge os paa Sinde, hvad en af vor theologiske Professorer sagde til en vordende Præst: Læs din Bibel: vi har læst Stykker af Bibelen, men vi har fundet ud, at det er bedre at læse den hele Bibel.

Men i sin Artikel siger Past. Johansen følgende om Luthers lille Katekismus: „Jeg vil gøre opmærksom paa, hvad mange synes at glemme, at nævnte Bog er ikke en Børnebog, ikke en Gang skrevet til at være Grundlag for Børneundervisningen, men derimod til Vejledning for de mange uvidende Præster, som Luther i en Fart maatte stable paa Benene, da han paa helt bar Bund skulle ordne de kirkelige Forhold i Saksen. Som en Dogmatik for disse er den skrevet."

Denne Oplysning, at Katekismen ikke skulde være en Børnebog, men skrevet for Præster — altsaa ikke egnet for Børn, men kun for voksne — denne Oplysning maa I tillade mig at paastaa er aldeles forkert. For nu har vi tilhørt vor ev.-luth. Kirke i snart 53 Aar og været Præst i snart 27 Aar, men aldrig har vi hørt eller læst andet, ikke alene fra vor egen Kirke, men ogsaa fra andre Kirker, end at vi i Luthers Katekismus har den bedste Børnebog, som er skrevet — til Kristendoms-Undervisning. Ligesom vi ogsaa i lange Tider har forstaaet det saaledes, at Luthers lille Katekismus netop er skrevet for Børn. Saadan fremstilles da ogsaa Sagen i Indledningen til Konkordiebogen udgivet af de ev. luth. Professorer C. P. Caspari og Gisle Johnsen (2. Oplag. Kristiania 1882). I denne Indledning skriver nævnte Professor følgende: „Luther havde lige fra sin reformatoriske Virksomheds Begyndelse af, ja allerede før samme, rettet sin Opmærksomhed paa det „enfoldige" Folks Undervisning eller paa Katekismen. Det første større Skrift, som han affattede efter sin ligeledes for de enfoldige skrevne Udlæggelse af Bodsalmerne, var en Forklaring af de 10 Bud, fremgangen af Prædikener, som han havde holdt i 1516 og 1517. — I det samme Aar (1519) skrev han midt under Reformationens Kampe til sin Ven Spalatin. „Hver Aften forkynder vi Drengene og de enfoldige de ti Bud og Fadervor." Af denne Virksomhed fremgik i 1520 der første Skrift af Luther, som havde Lighed med en Katekismus, Skriftet: „En kort Form at betragte de ti Bud, Troen og Fadervor", den lille Katekismus Forløber. Imidlertid blev det jo længere des klarere erkendt og stærkere følt, at det vordende evangelske Kirkesamfund trængte til en egentlig Katekismus for Ungdommen og det i høj Grad forsømte Folk." — da Luther under den sakiske Kirkevisitats i Aaret 1528 var bleven den gruelige Vankundighed var, som herskede — udarbejdede han derfor fra December 1528 eller de første Dage i Aaret 1529 af indtil omtrent i Slutningen af Marts samme Aar den store Katekismus, som han i Begyndelsen havde bestemt for ældre og i Særdeleshed for for Børnene og de enfoldige, og som han i Overensstemmelse herned havde tænkt skulde blive den eneste. Men da den under hans Hænder uvilkaarligt var vokset op til et Omfang, som gjorde den mindre passende for Børn og for Folket, saaledes som han havde lært dette at kende under Kirkevisitatserne saa udarbejdede han mellem Begyndelsen af Juli og Sept. 1529 for disse den lille Katekismus. Den store — skulde fra nu af tjene til dels at give de Gejstlige selv, en grundigere Belæring om Kristendommens Hovedstykker og saaledes sætte dem i Stand til at undervise Folket bedre, dels at give de viderekomne en fuldstændigere kristelig Oplysning, medens den lille skulde bruges ved Folkets og Børnenes første Undervisning."

Af ovenstaaende, mener vi, at det fremgaar, at Luther baade har skrevet og brugt sin lille Katekismus som en Børnebog, efter hans Mening særlig tjenlig til Børnenes Undervisning.

Og til hvilket Gavn har ikke dette, at vi fra Børn af er undervist i Luthers lille Katekismus og i den derpaa byggede Lærebog, været for os, som er bleven i det?

At vi ikke, saa mange som ikke har været det, har været egentlig grundigt plagede af Tvivl om Guds Ords Forudsandheder, om Gud. vi selv og vor Næste; at disse store Lærdomme om den trenige Gud, de to Naturer i Kristus, hans tredobbelte Embede. Om den Helligaands Guddom, at Skriften er ubetinget Guds Ord, om Arvesynden, om Frelse af Naade ved Troen, at Nadveren er Jesu Legeme og Blod, og at Daaben genføder, at der er en Himmel og et Helvede — at disse Ting egentlig aldrig har været os fremmede, naar vi mødte dem, i Skrift, Ord eller Tale — dette skyldtes, at vor Erkendelse saa tidligt og vedholdende blev ledt ind i det Spor, den blev ledt ind i ved vor Katekismus, vor Balslev og de Lærere og Forældre og Præster, som lærte os vore Bøger.

Og de, er bleven alvorligt anfægtede af Tvivl eller revne bort deraf, er ikke bleven det paa Grund af, men trods det, at de har lært deres Katekismus.1)

Pastor Johansen skriver, at „det er bleven Mode i Danmark at begynde en Diskussion om Religionsundervisning med et Angreb paa Luthers Katekismus." Vi vil for vor kære gamle Moderkirkes Skyld, haabe, at denne Udtalelse ikke skal tages for bogstaveligt. Men som den staar, er den lig en anden, som vi mødte flere Gange i Danmark, da vi var hjemme i 1910. Vi forelagde en fremragende Præst af den højkirkelige Retning og en indflydelsesrig Indre Missionær det Spørgsmaal: Hvor staar Danmarks Præster? Staar de saaledes, at de tror, at Bibelen er Guds Ord, eller at Guds Ord er i Bibelen? Danmarks Præster staar der, svaredes der, at de tror, at Guds Ord er i Bibelen. Altsaa, de tror ikke, at den hele Bibel er Guds Ord. En fremragende Lægmand i en af Indre-Missions større Bykredse stadfæstede denne Udtalelse.

1) For at undgaa Misforstaaelse skal vi bemærke, at dette paastaar jo heller ikke Past. Johansen. Tværtimod, han vil ikke angribe Luthers Katekismus. C. F.

Men trods dette var det i Almindelighed ret og reent, hvad de Præster prædikede, som vi hørte paa forskellige Steder i Danmark, og man kunde ogsaa blive salig ved at tro og gøre efter, hvad de prædikede. Og derover glædede jeg mig. Men Pastor Johansens Udtalelse om Danmarks Forhold til Katekismen og ovenanførte Udtalelse om dets Præsters Forhold til Skriften skal minde os herovre om, at vi skal have et aabent Øje overfor, hvad der kommer hjemmefra, og prøve alt og beholde det gode. Især naar det gælder saa vigtige Ting som Bibeloversættelser, Salmebøger og Ritualer.

Pastor Johansen fortæller ogsaa at Bibelskolen i Danmark, som Pastor Skovgaard Petersen er Forstander for, begyndte sin Virksomhed med at forkaste vor gamle danske Oversættelse af det gamle Testamente og vælge den nye norske i Stedet. Men denne nye norske Oversættelse er fra et ev.-luth. Standpunkt saa slet, saa mærket af Bibelkritik, og Fortonelse af Kristendommens Grundlærdomme, at de største norsk-lutherske Kirke Samfund hertillands ikke tør give deres Kirkefolk den i Hænderne, men er vist ved at foranstalte en egen Oversættelse for det norsk-lutherske Kirkefolk herovre, da den gamle bliver vanskelig at faa fra Norge.1)

Lad os danske Lutheranere, derfor vare os for den.

Den nye danske Oversættelse af det nye Testamente kender vi ikke meget til. Men vi maa dog sige, at Oversættelsen af de Søndagstekster, som vi har set i den nye Salmebog, er vi ikke glade ved. De fortoner og udvikler paa flere Steder Lærdommen, som kommer skarpere og klarere frem i den gamle.

Der kommer jo ogsaa Ritualer til os derhjemmefra. Men over for disse er det ikke overflødigt at mærke sig, at vi har en Konstitutionsbestemmelse, som henlægger til Samfundet at afgøre, hvorvidt et Ritual, som afviger fra det gamle, er tjenligt for os.

Chr. Falck.

1) Pastor Johansen anbefaler ikke denne Oversættelse. Mener heller ikke at vor gamle Oversættelse er en virkelig Hindring for at faa Bibelen lært, som det fremgaar af hans Artikel. Og vi er enig med ham om, at Skriftens Sprog maa være Tidens Sprog. Skal Guds Ord tale til os, maa vi ikke unødvendigt holde det tilbage i Fædrenes Sprog, men lade det faa Lov at tale til os i vort eget Sprog. Men om en ny Oversættelse saa er fornøden nu, er jo et andet Spørgsmaal. C. F.

Korrespondancer

Dannebrog, Howard Co. Nebr.

Nyheder, Korrespondancer og tankerige Grundsætninger ses gerne i „Danskeren". Den kommer regelmæssigt og er altid velkommen.

Der stod forleden noget i „Dannebrog News", som kunde tyde paa, at Nyhedskilderne var tilfrosne. Altsaa kan der ikke ventes meget Nyt herfra for Tiden; men det glæder os dog, at det ikke var værre. Vi har ikke mærket noget til, at Folk har taget Skade af Kulden, som der meldes om fra saa mange andre Steder.

Denne Vinter er nok usædvanlig streng for denne Del af Landet; men der er dog vist mange, der glæder sig ved den dejlige Sne, der saa jævnt beklæder Jorden; det tegner godt til et frugtbart Aar.

Vor Postmester, der tillige er Redaktør af „Dannebrog News", har nu fine Sønner til Hjælp i Trykkeriet, uden nogen anden Typograf. Men ikke desmindre er „Dannebrog News" paa sin Post, og i god Stil og altid tro og rede til at hævde Landets Vel og forsvare Folkets Ret.

Det er nu besluttet, at Dannebrog skal have elektrisk Belysning. Maskinmester Oscar Carlson, der i mange Aar har drevet Forretning her, har paataget sig Anlægget. Det bliver sikkert et godt Fremskridt, som vil føre anden Fremgang med